

запроваджують інноваційні технології для зниження рівня шкідливого впливу на природне навколишнє середовище .

2) Обов'язковим є встановлення додаткової плати за перевищення встановлених лімітів викидів шкідливих речовин з обов'язковим її утриманням з прибутку підприємства;

3) Доцільним є запровадження прогресивної шкали ставок екологічного податку залежно від обсягу та видів викидів;

4) Податкове законодавство по ресурсних платежах має стимулювати таку галузь, як збір, переробка та утилізація небезпечних відходів. Вирішення даного питання буде сприяти покращенню навколишнього середовища та здоров'я громадян країни.

Ефективність адміністрування ресурсних платежів може забезпечити

сталий розвиток охорони навколишнього природного середовища та раціонального використання природних ресурсів. Ресурсні платежі відіграють значну роль у регулюванні раціонального природокористування. Удосконалення справляння ресурсних платежів у вітчизняній системі оподаткування сприятиме підвищенню реальної доходності бюджетів та оптимального розподілу коштів від використання природних ресурсів.

Усі вищеперераховані заходи дозволять суттєво підвищити стимулюючу роль екологічного оподаткування в Україні, сприятимуть оптимізації податкової системи держави стимулюючи формування методів ефективного і раціонального природокористування у ній.

Література:

1. Кузнєцова С.В. Розвиток законодавства щодо сплати екологічних та природо-ресурсних податків і зборів / С.В. Кузнєцова// Розвиток наук земельного, аграрного, екологічного та природо-ресурсного права: збірник наукових праць круглого столу (19 жовтня 2012 р.) / за ред. Г.І. Балюк, М.В. Краснової, А.М. Мірошниченка, В.В. Носіка [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://law.univ.kiev.ua/science.html>.

2. Статистичний щорічник України по Тернопільській області за 2014 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.te.ukrstat.gov.ua/files/Bul/zved_z1_2014.pdf.

3. Програма охорони навколишнього природного середовища в Тернопільській області на 2014–2020 рр. [[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://tarnopol.in.ua/articles/science/shvaleno-proekt-programy-ohorony-navkolyshnyogo-prirodnogo-seredovyscha-v-ternopilsky-oblasti>.

Прокопенко Олександр Олександрович, *головний державний аудитор відділу державного фінансового аудиту ДФІ в Закарпатській обл.*

ВЕКТОРИ УДОСКОНАЛЕННЯ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ

Фінансовий контроль – це комплексна й цілеспрямована фінансово-

правова діяльність органів фінансового контролю або їх підрозділів чи пред-

ставників, а також осіб, уповноважених здійснювати контроль, що базується на положеннях актів чинного законодавства [1, с.140].

Державний фінансовий контроль – це різновид фінансового контролю, що здійснюється відповідними органами державного фінансового контролю. Він полягає у встановленні фактичного стану справ щодо дотримання вимог чинного законодавства на підконтрольному об'єкті, спрямований на забезпечення законності, фінансової дисципліни й раціональності в ході формування, розподілу, володіння, використання та відчуження активів, що належать державі, а також використання коштів, що залишаються у суб'єкта фінансових правовідносин у зв'язку з наданими пільгами за платежами до бюджетів, державних позабюджетних фондів та кредитів, отриманих під гарантії Кабінету Міністрів України.

Основною метою держфінконтролю є забезпечення законності, ефективності, фінансової дисципліни й раціональності в ході формування, розподілу, володіння, використання та відчуження активів, що належать державі.

З метою зміцнення фінансової дисципліни в державі та підвищення ефективності роботи установ і підприємств державного сектора в жовтні 2015 р. було утворено Державну аудиторську службу України як центральний орган виконавчої влади, діяльність якого спрямовується та координується Кабінетом Міністрів України через Міністра фінансів, реорганізувавши Державну фінансову інспекцію України шляхом перетворення [5].

Основними завданнями Державної аудиторської служби України є реалізація державної політики у сфері державного фінансового контролю, а також внесення пропозицій щодо її формування [4].

Державна аудиторська служба України відповідно до покладених на неї завдань здійснює державний фінансовий контроль шляхом проведення: інспектування, державного фінансового аудиту, перевірки державних закупівель [2].

Загалом у 2015 р. Держфінінспекцією та її територіальними органами проведено майже 3,9 тис. ревізій та перевірок, у тому числі майже 1,1 тис. ревізій проведено за зверненнями правоохоронних органів. Серед них – масштабні ревізії в системах Нацгвардії, Міноборони, Енергоатому, Нафтогазу, Укравтодору, Мінагрополітики, Держлісагентства, Укрспирту, Державної продовольчо-зернової корпорації, Космічного агентства тощо. Порушення фінансової дисципліни встановлено майже на 90 відсотках перевірених об'єктів. Загальна сума виявлених втрат фінансових та матеріальних ресурсів склала майже 3,9 млрд. грн. [3]

Вжитими заходами щодо реалізації ревізійних матеріалів органами Держфінінспекції забезпечено захист фінансових інтересів держави, а саме:

- забезпечено відшкодування втрат на суму майже 753 млн. грн.;

- в рамках поточного контролю державних закупівель попереджено витрати на закупівлю товарів, робіт і послуг шляхом відміни торгів та розірвання укладених з порушеннями договорів на суму 2,7 млрд. грн.;

– за результатами операційного аудиту складено 811 довідок про ризикові операції та фінансові порушення, що можуть призвести до незаконного та неефективного витрачання державних ресурсів на суму понад 568 млн. грн. При цьому упереджено незаконне та неефективне витрачання ресурсів держави майже на 308 млн. грн., або 54% від виявлених;

– за результатами державних фінансових аудитів бюджетних програм, місцевих бюджетів та діяльності суб'єктів господарювання надано майже 1,5 тис. пропозицій і рекомендацій. Унаслідок впровадження таких пропозицій забезпечено додаткове надходження коштів у сумі понад 161,3 млн. грн. [3]

З метою забезпечення відповідальності за допущення фінансових порушень у минулому році до правоохоронних органів передано майже 2 тис. ревізійних матеріалів. За результатами їх розгляду практично в усіх випадках вжито заходи реагування: розпочато майже 1,1 тис. досудових розслідувань, долучено до кримінальних проваджень 761 матеріал, вручено 342 повідомлення про підозру у вчиненні кримінального правопорушення;

Окрім цього, з метою відшкодування збитків органами Держфінінспекції до суду в інтересах держави подано 576 позовів на суму 814 млн. грн.

За порушення фінансової дисципліни до адміністративної відповідальності притягнуто понад 10,2 тис. посадових осіб; до дисциплінарної і матеріальної відповідальності – 2,9 тис. осіб. [3].

За підсумками минулого року ефективність роботи органів Держфінінспекції, а саме, відшкодування втрат бюджетних коштів порівняно з видатками на утримання, в цілому склала 129%.

Аналіз результатів діяльності Держфінінспекції України та її територіальних підрозділів дає можливість зробити висновки про те, що першочерговим завданням для інспекції є контроль за законним, цільовим та ефективним використанням коштів бюджетів усіх рівнів, збереженням державного та комунального майна. Контрольними заходами охоплені особливо важливі для суспільства і економіки держави сфери: оборона і безпека, боротьба з надзвичайними ситуаціями, охорона здоров'я, освіта та наука, житлово-комунальне господарство, паливно-енергетичний комплекс, вугільна галузь, транспорт і зв'язок, сільське господарство, земельні відносини тощо.

Разом з тим, прослідковується щорічне зростання кількості і масштабів виявлених порушень фінансово-бюджетної дисципліни, найбільш поширеними є порушення вимог Бюджетного кодексу в частині нецільового використання бюджетних коштів, незаконна передача державного та комунального майна суб'єктам недержавної форми власності, а також витрачання бюджетних коштів на утримання автотранспорту понад встановлені ліміти. Зростання порушень свідчить не тільки про необхідність посилення контролю, а також вказує на те, що економічний механізм господарювання є недосконалим.

Існує також проблема відсутності системності контролю, тобто відповідності попереднього, поточного і наступного контролю. Нині фінансовий контроль з боку органів Держфінінспекції України має каральний і виховний характер, але не має превентивного характеру щодо запобігання порушенням бюджетної дисципліни та зловживанням у фінансово-бюджетній сфері. З огляду на це, одним із напрямів удосконалення фінансового контролю є підвищення дієвості поточного контролю з боку органів казначейства в координації з органами виконавчої влади та Державною фінансовою інспекцією. Ефективність превентивних, а не подальших заходів важко переоцінити. Доцільно було б залучати органи Держфінінспекції України до здійснення попереднього контролю на стадії формування кошторисів доходів і видатків бюджетних установ, або уповноважити фінансові органи та органи Державної казначейської служби здійснювати, крім поточного, ще й попередній контроль за формуванням фінансових ресурсів бюджетних установ.

Крім того, варто вдосконалити процес проведення аудиту ефективності

бюджетних програм, адже існує ряд недоліків на етапі реалізації результатів аудиту, зокрема у випадках ненадання або надання неповної інформації про стан реалізації пропозицій органи Держфінінспекції не мають дієвих важелів впливу на виконавців державних програм.

Для вирішення цієї проблеми було б доцільно запровадити дієві заходи впливу на виконавців державних програм, зокрема обов'язковість усунення виявлених в ході державного фінансового аудиту порушень вимог чинного законодавства. При цьому, рекомендаційний характер повинні мати пропозиції метою яких є підвищення ефективності використання бюджетних коштів.

Реформування системи державного фінансового контролю забезпечить зменшення обсягів та кількості бюджетно-фінансових зловживань та злочинів, покращення рівня фінансової дисципліни у використанні бюджетних коштів, зростання надходжень до бюджету у вигляді податків, зборів та обов'язкових платежів; посилення відповідальності учасників бюджетного процесу.

Література:

1. Гулько В. В. Аналіз механізму функціонування системи державного фінансового контролю в Україні / В.В. Гулько // Бухгалтерський облік та фінансовий контроль. Наукові праці НДФІ. – 2010. – №3(52). – С. 140–145.
2. Закон України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні»: Редакція від 28.12.2015 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2939-12>.
3. Звіт про результати діяльності Держфінінспекції та її територіальних органів за січень–грудень 2015 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dkrs.gov.ua/kru/uk/publish/article/122302>.
4. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про Державну аудиторську службу України»: Редакція від 03.02.2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/43-2016>.

5. Постанова Кабінету Міністрів України «Про утворення Державної аудиторської служби України»: Редакція від 28.10.2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/868-2015>.

Прокоп'юк Ольга Олександрівна, *головний державний інспектор відділу інформаційно-аналітичної роботи юридичного управління ГУДФС у Тернопільській обл.*

ФОРМУВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ СТРУКТУРИ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

Протягом усього періоду існування податкових органів вживались заходи щодо поліпшення їх організаційної структури, визначаючи її функціональність та інтегрованість, формувалася та постійно підвищувався рівень професіоналізму колективу. Тому в сучасний період побудови суверенної держави важливого значення набуває правильна побудова організаційної структури фіскальної служби, визначення її функціональних повноважень задля досягнення високої ефективної роботи, а також відповідності діяльності демократичним орієнтирам розвитку суспільства [1, с. 152].

Як зазначає Л. Тарангул і Л. Соловйова, в основу організації роботи податкових органів покладено принципи впровадження в життя нової політики, спрямованої на створення в суспільстві атмосфери довіри і взаєморозуміння між державою і громадянами в питаннях оподаткування, коли відношення між платниками податків і податкової служби будуються винятково на принципах взаємоповаги, порядності, прозорості і законності [2, с. 42].

Стратегічною метою податкової політики на сучасному етапі є створення в Україні стабільної та ефективної

податкової системи, яка б забезпечувала достатній та надійний обсяг надходжень платежів до бюджету усіх рівнів, ефективне функціонування економіки держави, справедливий підхід щодо оподаткування різних категорій платників податків, а також створення відповідних умов для подальшої інтеграції України у світове співтовариство. Важливе місце у здійсненні цієї політики займають органи державної фіскальної служби, які забезпечують фінансовий інтерес держави у сфері сплати податків, зборів (обов'язкових платежів) шляхом здійснення контролю за дотриманням податкового законодавства, боротьби з податковими правопорушеннями та притягнення до відповідальності тих осіб, які вчинили зазначені правопорушення [3, с. 68].

Формуванням податкової системи розвивались і продовжують розвиватися і органи держави, покликанні забезпечувати надходження до бюджету усіх рівнів запроваджених у країні податків, зборів та інших обов'язкових платежів. Одним із таких органів (сукупністю органів) стала Державна податкова служба України як орган фінансового контролю, що забезпечує регулювання надходження